

CUPRINS

Introducere, 7

partea I: Prezentarea tipurilor de temperament, 11

capitolul 1: Ce sunt temperamentele, 13

capitolul 2: Profiluri de personalitate, 29

partea a IIa: Cum conviețuim cu diferitele tipuri de temperament, 49

capitolul 3: Semnele unui sangvinic radios, 51

capitolul 4: Cum să fii cel mai bun părinte pentru un copil cu temperament sangvinic, 65

capitolul 5: Caracteristicile unui coleric dominant, 87

capitolul 6: Cum să fii cel mai bun părinte pentru un copil cu temperament coleric, 101

capitolul 7: Indiciile unui melancolic meticulos, 119

capitolul 8: Cum să fii cel mai bun părinte pentru un copil cu temperament melancolic, 129

capitolul 9: Obiceiurile unui flegmatic drăguț, 153

capitolul 10: Cum să fii cel mai bun părinte pentru un copil cu temperament flegmatic, 163

capitolul 11: Cum să învățați să vă bucurați de diferențele temperamentale a celor din familia voastră, 189

concluzie, 195

anexa A: Descrierea succintă a tipurilor de temperament, 197

anexa B: Profilul de personalitate, 203

glosar: Definirea termenilor din testul pentru determinarea profilului de personalitate, 209

Despre autoare, 221

CE SUNT TEMPERAMENTELE?

Toți părintii își dau seama, mai devreme sau mai târziu, că nu toți copiii se comportă la fel, însă puține sunt situațiile când știi cum să procedezi cu fiecare dintre ei. Un copil poate să fie plin de entuziasm și vesel în timp ce altul este rezervat și închis în el. Unul poate să solicite o atenție permanentă în timp ce altul este foarte mulțumit să fie lăsat singur.

Pe vremea când tripleții ei aveau patru ani, Cheryl i-a adunat în jurul mesei să decoreze împreună omuleți de turtă dulce. După ce a împărțit toate figurinele în mod egal și apoi a umplut masa de boluri cu glazură, bomboane gumate, bucățele de zahăr colorat și bomboane M&M, a stat și a urmărit modul în care fiecare dintre cei trei copii și-a început propria operă de artă.

Bryce s-a apucat imediat de treabă, punând glazură din plin și înghesuind cât mai multe bucățele de zahăr și bomboane pe fiecare figurină. În plus, nu se putea abține să nu ronțăie câte ceva în tot acest timp! Acest comportament sălbatic o deranja însă pe sora lui, Sarah Jean, care a protestat încă din prima clipă: „Mamă, fă-l să înceteze! El ia toată glazura și bucățelele de zahăr iar mie îmi rămân doar bomboanele gumate roz și violet și asta numai pentru că eu sunt fată!” La protestele lui Sarah, Cheryl a intervenit pentru a împărți toate ingredientele în mod egal înainte ca Bryce să folosească toate bucățile colorate.

În tot acest timp, în ciuda agitației din jurul său, Blake încă mai studia, cu mare atenție, omuleții de turtă dulce care îi reveniseră precum și diferitele decorațiuni pe care le avea la îndemână. Nici măcar nu se gândea să înceapă să decoreze! La întrebarea mamei lui dacă avea nevoie de ajutor, el i-a explicat: „De ajutor am nevoie la față, ca să îmi iasă cum trebuie.” În ciuda încercărilor mamei sale de a-l încuraja să decoreze oricum, Blake a refuzat să înceapă până când ea nu l-a ajutat să facă ochii, nasul, gura și părul pe prima figurină. Apoi, Blake a finalizat decorarea, adăugând nimic mai mult decât o singură bomboană M&M, exact în centru, drept nasture. În acest moment, de vreme ce avea o figurină perfect decorată, Blake nu a mai văzut nici un motiv pentru care să continue să decoreze și altele. Așa că i-a spus mamei sale că vrea să se șteargă pe mâini pentru a se putea apuca de altceva. Pe când el alerga să se joace cu piesele Lego, Bryce s-a oferit imediat: „Iau eu dulciurile lui!”, la care Sarah Jean a țipat imediat: „Nu, mamă, împarte-ni-le tu!” (Cheryl Kirking tells this story in *Getting Along with Almost Anybody* by Florence and Marita Littauer – Grand Rapids: Revell, 1998 – , 62-63; n.a.)

În ciuda a tot ceea ce acești tripleți au în comun – aceeași părinți, același cămin, aceeași mâncare, aceeași povești pe care le ascultă împreună – felul în care fiecare dintre ei a procedat în această situație a fost radical diferit. Pe Bryce l-a interesat cel mai mult să se distreze cât mai mult decorând omuleții de turtă dulce. Sarah Jean, cea ordonată, a avut pretenția ca totul să se desfășoare corect și așa cum cerea ea. Blake cel foarte precaut, pe de altă parte, era hotărât ca, încă de la prima încercare, să obțină figurina perfect decorată.

Ce îl face pe fiecare copil atât de diferit?

NĂSCUT PENTRU A FI UNIC

Studiile au demonstrat că fiecare copil are încă de la naștere un anumit tip de temperament care determină modul în care el va interacționa cu lumea din jurul său. Este adevărat că mediul de joacă are un rol important în modul în care această personalitate se manifestă, însă existența sa încă de la naștere este un fapt incontestabil.

În 1979, la Universitatea din Minnesota s-a inițiat un studiu intitulat „Gemenii crescuți despărțiți”. Acest studiu a relevat faptul că personalitatea are o importantă componentă moștenită. Au fost observate mai multe perechi de gemeni care fuseseră separați după naștere, apoi adoptați de familii diferite și care crescuseră fără a avea nici un contact unul cu altul. Concluzia a fost că omul moștenește mult mai mult din comportamentul pe care îl are ca adult decât se știuse în acel moment. Gemenii implicați în acest studiu au fost consternați să își descopere copii la indigo nu doar în ceea ce privește înfățișarea dar și obiceiurile, atitudinile, sociabilitatea și personalitatea.

Un studiu similar desfășurat la Universitatea din Indiana a condus la aceleași rezultate. Indivizi care fuseseră legați în timpul copilăriei lor numai de bagajul lor genetic au evoluat, în mod remarcabil, asemănător.

Personal, am întâlnit la seminariile mele câteva perechi de gemeni care au povestit multe întâmplări în sprijinul existenței acestor similitudini înnăscute. Jannette și Annette, de exemplu, s-au născut la șapte minute una de cealaltă. Amândouă s-au căsătorit cu evangheliști, iar copiii lor s-au născut în același timp. Deși locuiesc la o distanță de circa 130 km una de cealaltă, de multe ori fac același lucru în același timp, fără a ști una de acțiunile identice ale celeilalte.

Lana și Lorna, care au fost separate la naștere, când s-au reunit au descoperit că își aleseseră același tapet pentru

dormitorul cel mai mare din casă și că aveau multe haine identice. O altă pereche mi-a spus că, regăsindu-se după o despărțire de treizeci de ani, au aflat că amândouă scriau și ilustrați cărți pentru copii.

Așa cum o demonstrează aceste povestiri, omul moștenește mult mai mult decât trăsături fizice precum culoarea ochilor și a părului. Omul vine pe lume programat să răspundă la provocările vieții cu timiditate, agresivitate, poftă de viață, deprimare, debit verbal, dorință de a controla situația și multe alte asemenea trăsături. Constituția biologică a fiecărui individ este complexă, însă genele ne influențează în mod clar reacțiile. Fiecare persoană reacționează la situații similare în maniere surprinzător de asemănătoare sau de diferite, în funcție de trăsăturile înnăscute care îi definesc personalitatea. Scriitorul Dean Hamer a concluzionat: „Avem tot atât de mult posibilitatea să ne alegem aspectele esențiale ale personalității cât avem în a ne alege forma nasului sau mărimea piciorului.” (Dean Hamer and Peter Copeland, *Living with Our Genes* – New York: Doubleday, 1998; n.a.)

Din moment ce nu putem alege nici în cazul nostru, nici în cel al copiilor noștri, ceea ce ne rămâne de făcut este să identificăm și să lucrăm cu tipul de temperament care ne-a fost dat. Înainte de a urma pilda Scripturii de „a-l învăța pe copil calea pe care trebuie să o urmeze” (Prov. 22:6), este nevoie să ajungem să înțelegem și să respectăm personalitatea fiecărui copil în parte. Pentru acest lucru trebuie să înțelegem cele patru tipuri de temperament care se regăsesc la baza personalității tuturor oamenilor, fie ei adulți sau copii.

CELE PATRU TIPURI DE TEMPERAMENT

Acum mai bine de doua mii de ani, în jurul anului 400 î.H., filozofii greci căutau o explicație a diferitelor firi ale oamenilor. Hippocrate, numit și părintele medicinei moderne, a lansat teoria conform căreia ceea ce îi diferențiază pe oameni sunt fluidele din organismul fiecăruia. El a identificat patru asemenea fluide – sângele, fierea galbenă, flegma și fierea neagră – care, considera el, determină comportamentul unei persoane.

Secole mai târziu, în jurul anului 149 d.H., medicul roman Galen a propus teoria temperamentelor care se baza pe observațiile lui Hippocrate. După Galen, în funcție de fluidul predominant (sau „umoarea”) în corpul fiecărei persoane, pot exista patru tipuri de temperament: sangvinic, coleric, melancolic și flegmatic. Mult mai aproape de prezent, psihologii au reexaminat aceste idei și au descoperit că, deși vechii greci și romani nu nimeriseră totul perfect, teoriile lor erau mult mai aproape de adevăr decât se crezuse până la momentul acestor noi cercetări. Chiar dacă cele patru umori identificate de prietenii noștri antici nu sunt cauza reală a diferențelor comportamentale dintre oameni, cele patru tipuri de temperament sunt folosite în practica psihologică pentru a clasifica oamenii. Am ales să folosesc aceași termeni grecești pentru a descrie cele patru tipuri de personalitate.

PERSONALITATEA POPULARĂ

Temperament dominant SANGVINIC

Sangvinicii populari sunt persoane pline de energie, sociabile și iubitoare de distracție. Ei sunt cei care au pe mașini afișe de genul: „Noi când ne mai distrăm?”.

Sangvinicii caută atenția, afecțiunea, aprobarea și acceptul celor din jurul lor. Aceste persoane tumultuoase aduc dramatism și culoare în aproape orice situație; ei iubesc să fie în centrul atenției și să îi stimuleze pe alții. Ei sunt cei care inițiază conversații și se pot împrieteni imediat cu toate persoanele dintr-un grup. Sangvinicii sunt de obicei optimiști și aproape întotdeauna fermecători. Dar ei pot fi și dezorganizați, emotivi și hipersensibili cu privire la ceea ce cred ceilalți despre ei.

Sangvinicului i s-ar potrivi descrieri de tipul: „Vorbește tot timpul” sau „Pentru el nimeni nu este un străin”. Această persoană ar putea fi descrisă drept „cea care vorbește”.

PERSONALITATEA PUTERNICĂ

***Temperament dominant* COLERIC**

Colericii puternici sunt cei care sunt prin definiție orientați spre atingerea scopurilor, care trăiesc pentru reușite și care se organizează cu ușurință. Motoul lor ar putea fi foarte bine sloganul companiei Nike: „Pur și simplu fă-o!”.

Colericii caută loialitatea și aprecierea celorlalți. Ei fac tot posibilul să dețină controlul și se așteaptă să fie apreciați pentru realizările lor. Le plac provocările și acceptă imediat sarcini dificile. Autodisciplina și capacitatea lor de a se concentra îi fac să fie lideri puternici. Energia și hotărârea lor îi pot duce însă la o obsesie pentru muncă, îi pot face să fie dogmatici, încăpățânați și să pară insensibili față de sentimentele celor din jur.

Despre un coleric se poate spune: „Iese într-adevăr în evidență” sau „Dacă vrei să fie făcut ceva, atunci spune-i lui”. Acestei persoane i s-ar potrivi apelativul de „cel care face”.

PERSONALITATEA PERFECTĂ

Temperament dominant MELANCOLIC

Melancolicul perfect este mai tăcut, mai profund și mai serios decât celelalte tipuri. Melancolicii caută să obțină perfecțiunea în tot ceea ce este important pentru ei. Motoul lor ar putea fi: „Dacă un lucru merită făcut, atunci merită făcut cum trebuie!”. Perfecțiunea fiind scopul lor, ei sunt deseori dezamăgiți și chiar deprimați atunci când rezultatele obținute sunt mai puțin decât perfecte.

Melancolicii au nevoie de înțelegerea și sprijinul celorlați. Ei au nevoie de asemenea de spațiu și liniște pentru a se putea gândi înainte de a vorbi, scrie sau acționa. Ei sunt persoane care se concentrează pe sarcinile pe care le au de îndeplinit, fiind atenți și organizați. Ei sunt acei perfecționiști care se regăsesc în ideea de ordine, pe ei putându-se conta pentru îndeplinirea unei sarcini la timp. Acest perfecționism îi poate face însă prea critici sau prea pesimiști, ajungând să se înnebunească pe ei înșiși prin încercările lor ca totul să se ridice la cele mai înalte standarde.

Când se vorbește despre un melancolic, cu siguranță se va spune: „Este o persoană atât de serioasă!” sau „Este un perfecționist”. Acestei persoane i se potrivește apelativul de „gânditor”.

PERSONALITATEA LINIȘTITĂ

Temperament dominant FLEGMATIC

Flegmaticii liniștiți sunt persoane echilibrate și mulțumite. Ei nu simt deloc nevoia să schimbe lumea sau să răstoarne starea de lucruri existentă. Cu adevărat

conservatori, ei privesc lumea din perspectiva conservării propriei lor energii. Motoul lor ar putea fi: „De ce să stau în picioare când pot sta pe scaun? De ce să stau pe scaun când aş putea să mă întind?”. Persoanelor mai energice, flegmaticii le par a fi mult prea înceți. Cauza nu este faptul că ei ar fi mai *puțin inteligenți* decât alții, ci tocmai faptul că sunt *mult* mai inteligenți. În loc să se agite și să se îngrijoreze, ei stau și privesc, hotărâți „*să nu facă prea mare caz pentru lucruri minore*”.

Flegmaticilor nu le place să riște, nu le plac provocările sau surprizele și au nevoie de timp pentru a se adapta la schimbare. Cu toate că evită situațiile prea stresante, ei lucrează bine sub presiune. Lipsa de disciplină și de motivare îi face ca, în absența unui lider puternic, să lăncezească prea mult.

Flegmaticii sunt rezervați, însă apreciază compania altor persoane. Deși nu simt nevoia să vorbească la fel de mult ca și sangvinicii, ei au o istețime înnăscută și par să spună vorba potrivită la momentul potrivit. Sunt oameni echilibrați și stabili și, deoarece sunt ei înșiși orientați spre ideea de siguranță, le place să creeze această stare de siguranță și pentru familiile lor. Ei caută liniștea și armonia și tind să acționeze mai degrabă ca și negociatori decât ca și luptători. Ei sunt acei indivizi loiali care se fac respectați și apreciați pentru grija pe care o poartă celor din familie și pentru ajutorul pe care îl dau persoanelor care au nevoie de ei.

Vorbind despre un flegmatic, lumea va spune: „Este așa de scumpă” sau „Este un tip așa de simpatic”. Această persoană ar putea fi descrisă ca și „observatorul”.

Tabelul următor rezumă trăsăturile esențiale ale fiecărui tip de temperament:

<p>SANGVINICUL POPULAR Dorință: – să se distreze Nevoi emoționale: – atenție – afecțiune – aprobare – acceptare Controlează prin: – farmec</p>	CONDUCERE Extrovertit. Optimist. Vorbește deschis	<p>COLERIC PUTERNIC Dorință: – să dețină controlul Nevoi emoționale: – loialitate – să i se arate supunere – apreciere – respect pentru munca lui Controlează prin: – muncă</p>
<p>DISTRACȚIE Spiritual. Comod. Neorientat spre scop</p>		<p>MUNCĂ Hotărât. Organizat. Orientat către scop</p>
<p>FLEGMATICUL LINIȘTIT Dorință: – să nu existe nici un conflict Nevoi emoționale: – liniște și pace – să simtă că este valoros – lipsa oricăror presiuni – respect Controlează prin: – amânare</p>	ANALIZĂ Introvertit. Pesimist. Ton calm	<p>MELANCOLICUL PERFECT Dorință: – să fie totul perfect Nevoi emoționale: – sensibilitate – sprijin – spațiu – liniște Controlează prin: – schimbări de poziție</p>

COMBINAȚII TEMPERAMENTALE

Fiecare persoană se naște cu o predispoziție spre unul (sau mai multe) din aceste patru tipuri de temperament.

Majoritatea dintre noi prezintă o combinație a două tipuri de temperament. În unele cazuri, aceste două tipuri sunt în echilibru, dar de cele mai multe ori unul din tipuri este predominant.

Analizând tabelul de la pagina precedentă se observă patru combinații naturale. Cele două cadrane din partea de sus a tabelului – sangvinicul și colericul – se combină în mod

natural deoarece ambii sunt extrovertiți, optimiști și sinceri. Persoana care prezintă această combinație va fi o persoană agitată care se simte stimulată de prezența celor din jur. Copiii cu o combinație temperamentală între sangvinic și coleric sunt fermecători și vorbesc în timp ce își fac treaba sau când, în multe cazuri, îi pun pe alții să o facă pentru ei.

Temperamentele melancolic și flegmatic, realizează și ele o combinație naturală deoarece ambele sunt introvertite, pesimiste și vorbesc pe un ton liniștit. O combinație temperamentală între melancolic și flegmatic va aduce mai puțină agitație și prezența altor persoane va conduce la epuizare. Într-o dimineață, pe când fiul meu cu temperament melancolic avea aproape șase ani, i-am spus atunci când s-a trezit: „Cum te simți astăzi?”, iar răspunsul lui a fost: „Bine deocamdată, nu m-am întâlnit cu nimeni încă”. A avea de a face cu alte persoane este epuizant pentru combinația temperamentală melancolic-flegmatic. Ca și parte bună, ei fac totul perfect și la timp și pot fi persoane plăcute care evită conflictele. Sunt însă și situații când firea lor prea tipică îi va duce la depresie și îi va lipsi de energia necesară pentru a mai realiza ceva. Deoarece au atâtea trăsături în comun, combinațiile între sangvinic și coleric sau melancolic și flegmatic au de obicei ca rezultat o persoană echilibrată. În antiteză cu aceste combinații, cele dintre tipul coleric și cel melancolic pe de o parte și între cel sangvinic și cel flegmatic pe de altă parte reunesc optimismul cu pesimismul, agitația cu pasivitatea și sociabilitatea cu deplina rezervă. Rezultatul este tendința ca unul din cele două tipuri să fie predominant. Persoanele care prezintă una din aceste combinații temperamentale oscilează între un tip de personalitate și celălalt, în funcție de situație. Tipurile de temperament din partea dreaptă a tabelului – coleric și melancolic – produc, prin combinație, o persoană cu totul orientată spre realizarea de sarcini,

persoană care va excela în a realiza tot ce își propune, făcând totul repede și încercând ca rezultatul să fie perfect. Poate însă să devină prea autoritară și manipulativă atunci când este descurajată de faptul că nimeni nu își face treaba la timp și cum trebuie.

Și sangvinic-flegmatic din partea stângă a tabelului reprezintă o combinație naturală, rezultatul fiind o persoană foarte interesată de relațiile cu cei din jur. Această combinație dă naștere prietenului preferat al tuturor cel din jur: un sangvinic amuzant cu o fire de flegmatic plăcut și relaxat. O persoană cu o combinație temperamentală sangvinic-flegmatic este o persoană adorabilă, cu un puternic simț al umorului, este permanent relaxată și gata să te accepte așa cum ești. Din păcate, cei cu această combinație temperamentală, pot avea tendința de a deveni indisciplinați, chiar sarcastici și fără disponibilitatea de a face ceva. Își uită cu ușurință responsabilitățile, însă reușesc întotdeauna să îi încânte pe alții într-atât încât să le facă treaba în locul lor.

POT FI OARE CONTRASTELE REUNITE ÎNTR-UN TOT ARMONIOS?

Fiecare dintre noi s-a născut cu un anumit tip de temperament sau cu o anumită combinație naturală a acestor tipuri, însă există și persoane care par să prezinte trăsături ale unor temperamente aparent opuse. Este cazul unui flegmatic complet liniștit acasă care devine un coleric puternic din prima clipă când ajunge la serviciu; sau al unui melancolic perfect care are acea tendință înnăscută de a organiza totul, dar al cărui mod preferat de a-și petrece timpul liber este să fie sufletul oricărei petreceri.

Cum este posibil? Se pot combina într-adevăr temperamente opuse?

Deși este adevărat că mulți oameni *acționează* ca și cum personalitatea lor ar fi dominată de două tipuri temperamentale aflate în opoziție, de cele mai multe ori ei nu *posedă* în realitate o astfel de personalitate. În unele cazuri, noi suntem cei care atribuim în mod eronat anumite caracteristici unui anumit tip de temperament. Fără a înțelege pe deplin atât comportamentul specific cât și motivația care caracterizează fiecare tip, ne trezim presupunând că numai melancolicii sunt organizați (când, de fapt, și colericii au această trăsătură) sau că numai colericii pot fi lideri foarte puternici (deși și alte tipuri de temperament pot conduce cu succes).

Mai este și faptul că mulți dintre noi au învățat să acționeze în anumite domenii ale vieții de zi cu zi altfel decât ar dicta-o tendința noastră naturală. Pe scurt, pentru a ne descoperi adevărata personalitate trebuie să învățăm să deosebim *eul nostru natural* de cel *dobândit*. Atunci când nu facem această distincție, ne aflăm în situația de a ne manifesta în limitele unei personalități care, de fapt, nu ne aparține. Astfel, ajungem să ne punem o mască care ascunde adevărata noastră personalitate, care oferă o falsă imagine despre noi și care, în ultimă instanță, ne stoarce de toată vlaga.

DE CE SUNT PURTATE MĂȘTILE

„Poartă o mască” este o expresie pe care o folosim pentru a descrie comportamentul unei persoane care nu se manifestă în concordanță cu temperamentul său înăscut. Atunci când nu suntem ceea ce am fost creați să fim, întreaga noastră existență este ca o piesă de teatru în care jucăm un rol ce nu ne reprezintă. Jucăm un rol care nu este real, ceea ce în final ne va epuiza. Dar ce îi face pe oameni să poarte o asemenea mască?

Evitarea respingerii

Încă de la naștere, instinctele noastre de bază includ frica de a fi respins și nevoia de a fi acceptat. Din acest motiv, dacă au avut experiența respingerii sau chiar a celei de a nu fi acceptați de cei pe care îi iubesc, copiii pot ajunge să își modifice personalitatea, manifestând trăsături care nu țin de temperamentul lor înnăscut. Copiii abuzați, de exemplu, pot încerca să își schimbe felul de a fi pentru a deveni așa cum observă ei că le-ar plăcea celor care îi abuzează. Ei gândesc că, dacă sunt mai cuminiți, dacă zâmbesc mai des, dacă își fac perfect toate treburile din casă, atunci nu vor mai avea de suferit.

Dorința de a fi la nivelul așteptărilor

Atunci când, în mod constant, se așteaptă de la copii să se poarte într-un anumit mod, ei chiar ajung să se ridice la nivelul așteptărilor. Rezultatul este că părinții care, în mod conștient sau inconștient, condiționează comportamentul unui copil, îi pot modifica personalitatea. Încercând să crească copii care să se ridice la nivelul așteptărilor și al speranțelor lor, părinții le pot schimba copiilor părerea cu privire la cine sunt ei în realitate. Există cazuri în care părinții au mers atât de departe încât copiii lor au ajuns să practice meserii care le displac complet, care nu se potrivesc cu tipul lor de temperament înnăscut, dar care au fost pe placul părinților lor.

Joyce, cea cu temperament melancolic, a fost hotărâtă să fie o mamă perfectă și să crească un copil perfect, copie fidelă a sa. O instruia mereu pe fiica sa: „Șșș, vorbește mai încet”, sau: „Nu am timp de distracție când ai tu chef”. Abia când fiica sa a ajuns în liceu, Joyce a aflat despre tipurile de temperament și și-a dat seama că fiica

ei avea un temperament sangvinic raportându-se la cei din jur prin distracție și amuzament. Acela a fost momentul când ea a încetat să mai exercite acea presiune dură asupra fiicei sale pentru a o transforma într-o copie a sa. I-a permis să se dezvolte în ceea ce îi era menit să fie și să descopere bucuria de a fi un sangvinic. Dacă Joyce ar fi aflat mai devreme despre tipurile de temperament și influența acestuia asupra personalității, copilăria fiicei sale ar fi fost mult mai fericită atât pentru ea ca mamă cât și pentru fiica ei.

Dorința de a obține „copii la indigo”

Acei părinți care nu înțeleg rolul pe care natura l-a jucat în existența copiilor lor încearcă de multe ori să îi facă pe toți copiii să se poarte la fel. Zicala „Copiii trebuie să se vadă, nu să se audă” se potrivește copiilor cu temperament melancolic și flegmatic, dar va îngădi spontaneitatea sangvinicului care va spune: „Chestia asta nu are nici un haz”, iar potențialul de conducere al colericului va protesta: „Eu nu am nici un cuvânt de spus?”.

Pat și-a tratat cei doi fii exact la fel, în ciuda personalităților lor influențate de temperamente înnăscute diferite. Ea îi considera pe amândoi ca fiind „la pachet” – arătau la fel, aveau amândoi o constituție athletică și proveneau din aceeași părinți. Pat a urmat instrucțiunile mamei sale – i-a tratat pe amândoi în mod identic. Tot ceea ce făcea Rick, trebuia să facă și Rob: aceleași sporturi, aceleași activități extrașcolare, aceleași cursuri, iar Pat se mândrea că reușea să păstreze această egalitate. Însă atunci când Rick a intrat la facultate, Rob a anunțat ferm că el își ia un an liber. Întrebat de ce, el a explicat: „Îmi iau un an liber de la a fi fratele meu. Am făcut tot ce ați vrut voi până acum, dar acum că el este plecat, am nevoie de un an să

mă odihnesc și să înțeleg și eu cine sunt cu adevărat”. Pat a înțeles sensul cuvintelor lui Rob numai când a citit despre influența temperamentului înnăscut asupra personalității. El avea o combinație temperamentală melancolic-flegmatic care fusese forțat să joace rolul unui sangvinic-colic, așa cum era fratele său. Pat îi este recunoscătoare lui Rob că a avut inteligența de a ieși din joc, de a-și da jos masca și de a nu mai fi tratat „la pachet” cu altcineva.

Indiferent care este motivul pentru care voi sau copilul vostru ați purta o astfel de mască, este important să vă identificați adevăratul temperament și să reușiți să înlăturați masca care îl ascunde. Cum îți poți identifica adevărata personalitate în funcție de temperamentul înnăscut? Citiți capitolul următor și veți afla.